

Traditioneel en oud

De economische groei in Italië was tussen 1996 en 2000 één van de laagste in de Europese Unie. Deze groei ging gepaard met een relatief hoge inflatie, lage groei van de arbeidsproductiviteit en hoge werkloosheid.

De economische groei in Italië bleef in de periode 1996–2000 niet alleen achter bij die in de Europese Unie, maar ook bij die in de andere grote Europese landen. De Italiaanse overheidsfinanciën zijn nog niet geheel op orde. Net als Frankrijk, Spanje, Griekenland, Oostenrijk en Portugal, kent Italië nog een overheidstekort. De Italiaanse overheids-schuld is groter dan het bruto binnenlands product en bovendien één van de hoogste binnen de Europese Unie (EU).

Landbouw en nijverheid

De Italiaanse economie is relatief traditioneel opgebouwd. Het aandeel van de landbouw en nijverheid en dat van de handel en horeca is hoger dan in de andere grote EU-landen. De financiële en zakelijke dienstverlening zijn relatief kleine sectoren. Dit beeld is ook terug te vinden in de werkgelegenheid. In Italië komt 35 procent van de werkgelegenheid voor rekening van de landbouw en nijverheid, tegen iets meer dan 31 procent voor de EU als geheel. Voor de financiële en zakelijke dienstverlening liggen deze aandelen op 12 procent voor Italië en 14 procent voor de Europese Unie.

De verschuiving van landbouw en nijverheid naar financiële en zakelijke dienstverlening voltrekt zich in Italië langzamer dan in Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Tussen 1995 en 1999 bleef het aandeel van landbouw en nijverheid in Italië in het BBP gelijk, terwijl er slechts een marginale groei van het belang van de financiële en zakelijke dienstverlening was. Die groei van het BBP-aandeel ging ten koste van het aandeel van de handel en horeca. Het beeld van een traditionele economie wordt onderstreept door de relatief lage uitgaven aan onderzoek en ontwikkeling (r&d). Het is in dit licht niet verwonderlijk dat de groei

van de arbeidsproductiviteit in de afgelopen jaren achter is gebleven bij die in de meeste andere EU-landen.

Hoge werkloosheid

Onder invloed van de matige economische groei is de werkloosheid de afgelopen jaren enigszins teruggelopen. Desondanks blijft de werkloosheid boven de tien procent en, nog steeds, één van de hoogste binnen de EU. Drie van de vier werklozen zijn al meer dan een half jaar op zoek naar een baan, meer dan zestig procent zoekt zelfs al langer dan een jaar. De EU-gemiddelden liggen op respectievelijk 63 procent en iets meer dan 45 procent. Een positief neveneffect van de matige arbeidsmarktontwikkelingen is de gematigde loonkostenstijging. Ook op enkele andere aspecten scoort Italië beter dan de EU als geheel: de productie is er schoner, de werkdruk lager.

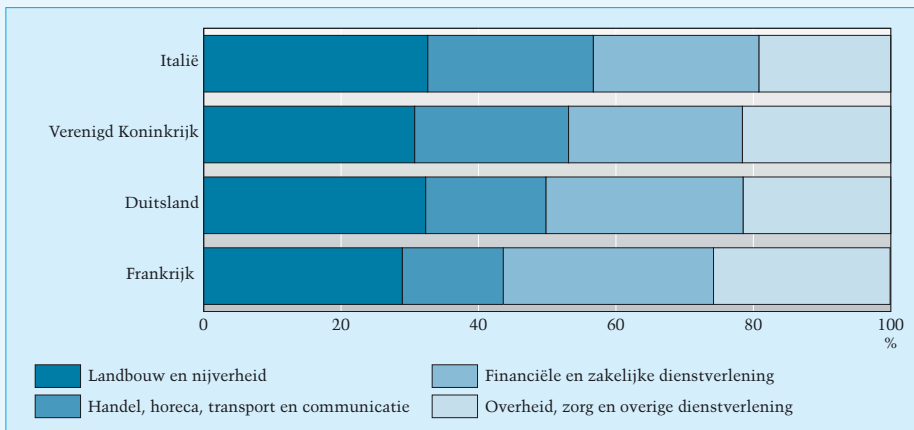
Geringe arbeidsparticipatie

Een van de gevaren voor de Italiaanse economische ontwikkeling op wat langere termijn hangt samen met de relatief oude bevolking. Italië heeft van alle EU-landen relatief de minste mensen onder de twintig jaar en op Griekenland na relatief de meeste 65-plussers. Binnen de EU zijn Italië en Griekenland de enige landen waar meer ouderen dan jongeren wonen.

Dit trekt een zware wissel op de toekomst. Zeker als in ogenschouw genomen wordt dat de arbeidsdeelname in Italië met 53 procent van de bevolking tussen 15 en 65 jaar de laagste is in de Europese Unie, tien procentpunt lager dan het EU-gemiddelde. ◀

Bert Erwich en Ivo Gorissen

Bedrijfstakkenstructuur van Italië en drie grote EU-landen, 1995/1999



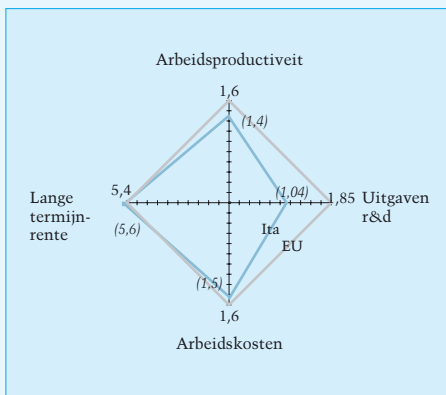
Toelichting

De onderwerpen concurrentie en levensstandaard worden in de figuren bepaald door vier kenmerken, waarvan er twee als positief en twee als negatief gewaardeerd worden. De als positief gewaardeerde kenmerken liggen op de positieve kant van de x- en y-as. Zij geven een gunstig beeld als ze ver van het middelpunt liggen of verder dan het gemiddelde van EU-15 landen. Voor de minder gunstige kenmerken die op de negatieve kant op de x- en y-as liggen geldt het omgekeerde: hoe dicht bij het centrum, hoe gunstiger.

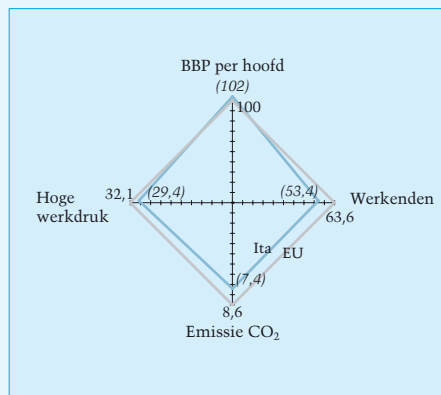
De Italiaanse concurrentiepositie wordt gekenmerkt door een minder gunstige arbeidsproductiviteit. Ook de relatieve r&d-uitgaven liggen beneden het EU-gemiddelde. Een gunstig aspect zijn de relatief lage arbeidskosten.

Minder gunstig voor de levensstandaard is dat het aandeel van werkenden in de beroepsbevolking in Italië minder ver van het midden ligt dan het betreffende EU-gemiddelde. Wel gunstig voor de levensstandaard zijn de positie van CO₂-uitstoot en de werkdruk. ◀

Concurrentie, 2000



Levensstandaard, 2000



Indicatoren

			Bel	Den	Dui	Gri	Spa	Fra	Ier	Ita	Lux	Ned	Oos	Por	Fin	Zwe	VK	EU-15
Bevolking																		
65 jaar of ouder	1999	% 20-59 jaar	40,0	34,7	39,8	41,7	38,2	37,9	28,3	41,6	33,7	31,3	34,8	36,9	35,2	41,2	37,7	38,6
Jonger dan 20 jaar	1999	% 20-59 jaar	43,6	41,7	38,1	40,6	39,5	47,7	58,9	35,4	43,0	42,3	40,2	42,9	44,7	45,3	46,8	41,7
Sterfte hart- en vaatziekten	1997	% doodsoorzaken	34,9	34,1	44,7	48,6	35,7	28,6	43,3	40,0	39,2	35,5	50,1	38,5	43,2	45,0	39,6	40,0
Levensverwachting gezonde jaren	1999		71,7	69,4	70,5	72,6	72,8	73,1	69,6	72,7	71,1	72,0	71,6	69,3	70,5	73,1	71,7	71,4
Economie																		
BBP-groei	2000	% mutatie	4,0	3,2	3,0	4,3	4,1	3,4	11,5	2,9	7,5	3,5	3,0	3,3	5,7	3,6	2,9	3,3
Overheidstekort	2000	% BBP	0,1	2,5	1,2	-1,1	-0,3	-1,4	4,5	-0,3	6,1	2,2	-1,1	-1,5	6,9	4,0	4,3	1,1
Inflatie	2000	% mutatie	2,7	2,7	2,1	2,9	3,5	1,8	5,3	2,6	3,8	2,3	2,0	2,8	3,0	1,3	0,8	2,1
Werkloosheid	2000	% beroepsbevolking	7,0	4,7	7,9	.	14,1	9,5	4,2	10,5	2,4	2,9	3,7	4,1	9,7	5,9	5,5	8,2
Concurrentie																		
Arbeidskosten	2000	% mutatie	0,9	1,8	0,0	3,5	4,1	1,1	2,1	1,5	2,1	2,9	0,2	4,9	0,2	2,0	2,7	1,6
Langetermijnrente	2000	%	5,6	5,6	5,3	6,1	5,5	5,4	5,5	5,6	5,5	5,4	5,6	5,6	5,5	5,4	5,3	5,4
Arbeidsproductiviteit	2000	% mutatie	2,4	2,2	1,3	4,1	1,0	0,9	6,5	1,4	2,1	1,1	1,6	1,7	3,6	1,5	2,0	1,6
Uitgaven r&d	1999	% BBP	1,98	2,00	2,44	0,51	0,89	2,17	1,39	1,04	.	2,02	1,80	0,77	3,19	3,80	1,87	1,85
Levensstandaard																		
BBP per hoofd	2000	EU-15 = 100	107	121	105	70	82	99	118	102	197	115	111	74	103	102	102	100
Emissie CO ₂	1997	ton per hoofd	12,1	11,8	10,8	7,7	6,4	6,2	10,4	7,4	21,4	11,8	7,9	5,2	12,5	6,0	9,4	8,6
Hoge werkdruk	2000	% werknemers	26,1	26,8	33	38	21,4	26,1	25,3	29,4	28,3	42,5	31,4	28,6	38,7	46,4	30,4	32,1
Werkenden	2000	% bevolking 15-64 jaar	60,9	76,4	66,3	55,9	56,1	61,1	64,5	53,4	62,7	72,9	67,9	68,1	67	74,2	72,4	63,6